

Eugen Stahl Schmidt og DIF

- Dansk Idræts-Forbunds baggrund, dannelse og etablering 1892-1925

af Per Jørgensen

I 1996 kan Danmarks Idræts-Forbund den 14. februar fejre sin 100 års fødselsdag. Som ved alle ordentlige fødsler har man helt check på stedet, „Søpavillionen“ i København og tidspunktet, kl.12.48 1). Den nyfødtes størrelse kan, i hvert fald hvis man ser på antal foreninger og ikke antal medlemmer, næppe heller diskuteres. Det kan derimod såvel fadderskab som formål.

For det første var det ikke en enkelt, men, som det hedder, „en håndfuld mænd“, der stod bag dannelsen af DIF. De fleste af dem kom fra borgerskabet.

For det andet var det officielle formål med DIF på dannelses tidspunktet næppe helt dækkende for alle stifternes inderste ønsker.

Skal en enkelt mand imidlertid fremhæves som værende mest ihærdig og entusiastisk bag DIFs stiftelse, må det være Eugen Stahl Schmidt. Han var om nogen drivkraft og indpisker på såvel det organisatoriske som det ideologiske plan, og anses da også for at være DIFs egentlige skaber.

Eugen Stahl Schmidt (1862-1931) er blevet biograferet flere gange 2). Det fremgår af biografierne, at han blev født i København, hvor hans far var handelsfuldmægtig. Han blev ingeniør i 1885 og ansat ved Carlsberg Bryggerierne som inspektør. I 1899 blev han direktør for Bryggeriet Trøjborg i Århus. I 1905 forlod han Århus til fordel for studier i udlandet og herhjemme og i 1907 blev han leder af Dansk Svovlsyre og Superfosfatfabriks Ålborg-afdeling. Et arbejde han havde til kort før sin død i 1931.

I forbindelse med sit arbejde havde han flere tillidsposter. F.eks. var han fra 1917 til 1924 næstformand for Dansk Ingeniør Forenings afdeling i Nordjylland og fra 1924 til sin død i 1931 var han afdelingens formand. Som idrætsmand var han især fascineret af den engelske sport, og han besøgte i årenes

løb England adskillige gange. Som det er blevet sagt personificerede Schmidt „forbindelsen mellem industrikulturen og den engelske sport, dyrket inden for amatørbegrebets organisatoriske og ideologiske rammer“ 3). Han havde en imponerende idrætslig karriere:

1879 Medlem af Københavns Gymnastikforenings roafdeling.

1884 Medstifter af Københavns Fægteklub

1886 Medstifter af den første Polyteknisk Gymnastikforening

1887 Stifter af og til 1892 formand for Polyteknisk Roklub.

1891-1899 Formand for Københavns Roklub, hvor han havde været medlem siden 1884.

1891-1898 Bestyrelsesmedlem i Dansk Forening for Rosport, formand 1894-1896.

1896 Stifter af Dansk Idræts-Forbund. Medlem af forbundets bestyrelse fra stiftelsen til 1899, fra 1901 til april 1905 og fra oktober 1905 til sin død i 1931. I forbundets øverste ledelse på forskellige poster fra 1896-1899.

1896 Medstifter af den anden Polyteknisk Gymnastikforening.

1896 Stifter af Københavns Amatørforening. Formand 1897-1899. Denne forening blev senere til Københavns Idræts-Forening (KIF).

1898 Medstifter af Københavns Golfklub.

1899 Formand for Aarhus Roklub.

1899 Stifter af Aarhus Lawn-Tennisklub. Formand 1899-1905.

1900 Formand for Fællesforeningen af jyske Idrætsklubber 1900-1905.

1900 Formand for Samvirkende Idrætsklubber i Århus 1900-1905.

1902 Stifter af Jysk Lawn-Tennis Union. Formand 1902-1905.

1908 Medstifter af Aalborg Golfklub.

1911 Stifter af Samvirkende Idræts-Foreninger i Aalborg. Formand 1911-1929.

Som aktiv var Schmidt ligeledes uhyre alsidig. Han dyrkede gymnastik, roning, atletik, tennis, fodbold, fægtning, skøjteløb, golf og svømning.

I 1896 deltog han som aktiv ved OL i Athen. I 1900 var han leder (og ved et „uheld“ aktiv i tovtrækning) 4) af det danske hold ved OL i Paris, og i 1912 var han leder for roerne ved OL i Stockholm.

Hans forfatterskab bestod dels af en række artikler og reportager i fagblade, tidskrifter og dagblade og dels af bøger om femkamp, udspring og dykning. Sine artikler skrev han ofte under mærket „cox“, en henvisning til at en stor del af hans idrætskarriere som aktiv var som styrmand 5). Dansk Idræts-Forbunds årbog redigerede og udgav han tre gange. Sammen med I.P.Müller i 1898 og 1905 og alene i 1906. Det er samtidig DIFs tre første årbøger.

I 1916 blev han Ridder af Dannebrog. Han fik endvidere tildelt en række hædersbevisninger af idrætten, men blev underligt nok aldrig udnævnt til æresmedlem i DIF.

Ovenstående er med enkelte korrektioner (baseret på DIFs arkiv), hvad der i kort form kan udledes fra diverse biografier, der for de fleste vedkommende iøvrigt er ganske kortfattede. Kun „Eugen Schmidt-Idrættens forkæmper“ er med sine 34 sider af et større omfang.

Fælles for biografierne er, at de kun i begrænset omfang hviler på primære kilder såsom arkivmateriale. Dette er nu heller ikke overvældende. Schmidt selv efterlod sig intet privatarkiv, i hvert fald er det ikke bevaret, og hvad der er efterladt i de organisationer, hvor Schmidt ydede sin indsats for idrætten er meget tilfældigt. Langt det meste findes i DIFs arkiv. Her kan Schmidt findes flere steder.

I bestyrelsesreferaterne og repræsentantskabsreferaterne optræder han hyppigt i årenes løb. Der hvor hans holdninger, visioner og initiativer træder mest frem er imidlertid i kopibøgerne 6). Kopibøgerne indeholder kopier af breve som DIF har sendt af sted. De falder således naturligt i to grupper. Enten er det breve som udgår på DIFs initiativ eller også er det breve, som er svar på tilsendte breve. De tilsendte breve er så godt som alle gået tabt.

Schmidt optræder i begge grupper. Som formand for femmandsudvalget fra februar 1896 til det blev nedlagt oktober samme år og som sekretær fra februar 1897 til april 1899 sendte Schmidt ca. 250 breve af sted på DIFs vegne. Mange af dem er naturligvis almindelige ekspeditionssager, men en hel del har et indhold, der giver udtryk for Schmidts og/eller DIFs idrætspolitiske holdninger.

I 1899 rejste Schmidt til provinsen. Først til Århus som han forlod i 1905 „for at gøre studier udenlands som indenlands“ 7) og fra 1907 til Aalborg hvor han boede til sin død i 1931. Fra 1900 og frem til 1931 findes der i DIFs arkiver kopier af ca. 60 breve som DIF har sendt til Schmidt. Langt de fleste er almindelige breve sendt til ham i hans egenskab af menigt bestyrelsesmedlem, men i årene 1904-05 har DIF ved sin formand Fritz Hansen måttet sende en række beroligende og lettere irettesættende breve til en tilsyneladende meget vred og bitter Eugen Stahl Schmidt i Århus.

Schmidt var fra 1900-1905 formand for så-vel Fællesforeningen for jyske Idrætsklubber som Samvirkende Idrætsklubber i Århus. I den egenskab havde han i 1904-05 tilsyneladende nogle lokale problemer med JBU. Det havde han åbenbart også i forbindelse med DBUs genoptagelse i DIF i 1904 og DGFs optagelse samme år. Næsten en fjerdedel af DIFs korrespondance med Schmidt stammer fra disse to år. Hvad Schmidt selv har skrevet til DIF vides ikke, idet tilsendte breve som nævnt er gået tabt.

Fritz Hansen prøver i sine breve at berolige Schmidt, der øjensynlig er stærkt bekymret over den udvikling tingene tager. Han beder Schmidt om at samarbejde og ikke genere hverken DGF, JBU eller DBU. F.eks. skal Schmidt overlade til DBU at udgive og revidere fodboldlove og ikke lade sin egen organisation, Ffjl gøre det samme. I det hele taget skal DBU ikke generes, det vil kunne forstyrre genoptagelsen i DIF, hævder Fritz Hansen 8). Efter 1905, hvor Schmidt forlader Århus, ebber den type breve hurtigt ud og kontakten til DIF indskrænkes til et omfang, der modsvarer hans rolle som menigt bestyrelsesmedlem.

Som det formentlig er fremgået, vil det være svært på baggrund af det foreliggende materiale at komme helt tæt på personen Eugen Stahl Schmidt. DIFs biografi i jubilæumsskriftet fra 1946 er skrevet af Herbert Sander, der må have kendt Schmidt fra idrætsarbejdet i en række år. Han fremhæver at Schmidt med „en til Halsstarrighed grænsende Udholdenhed gennemførte sin Samlingstanke“. At han forstod at vinde tillid, at han kunne „bøje hårde halse mod hinanden“, og at han var uegennyttig. De samme karaktertræk kan læses i hans hovedbiografi.

Han kunne sikkert vinde tillid hos mange, det tyder en del på, men det er næppe for meget sagt, at tålmodighed og overbærenhed ikke var hans stærkeste side. Selvom han i situationen kunne være en god taktiker, som f.eks. i forbindelse med stiftelsen af DIF, har han også efterladt sig en række breve, der på ret udiplomatisk vis går i rette med folk, der ikke lever op til standarden. Den slags breve kan handle om alt fra utilfredshed med et dårligt idrætsarrangement, beskyldning for professionalisme 9) til almindelig slendrian. Lignende temaer kan findes i hans talrige artikler fra diverse idrættidsskrifter og aviser fra perioden.

Han må helt sikkert have skabt sig en række fjender, dels udenfor DIF, men også indenfor. I den officielle DIF historie prøvede han ikke at blive formand, fordi han syntes, han kunne gøre bedre fyldest på andre poster. Han var, som det hedder, „uegennyttig“. Men dels kaldte han sig sådan set for formand i sine breve for DIF i den første tid, hvor han kun var formand for femmandsudvalget (forretningsudvalget) 10). Dels stillede han, hvad der har undgået alle biografernes opmærksomhed, rent faktisk op til et formandsvalg på repræsentantskabsmødet i januar 1898. Det gjorde han i protest mod den siddende formands svage indsats.

M.E.Jørgensen (AIK) foreslog Schmidt og forlangte skriftlig Afstemning. Ipsen (KAF) støttede dette Forslag idet han motiverede det med, at der Intet bestiltes i DIF og at Formanden ikke tog sig af Sagerne. Ved afstemningen fik Forchammer 10 st. Schmidt 2, een stemte ikke og en var gået. 11)

Der var altså et stort flertal for den siddende formand imod DIFs stifter. Om ikke andet kan episoden bruges til at sandsynliggøre, at selv blandt sine egne kunne han ikke regne med opbakning, da han, i en situation hvor alle sådan set var enige om at DIF skrantede, forsøgte at sætte sig i spidsen for den organisation, han mindre end to år i forvejen havde været primus motor i skabelsen af.

Men kildematerialet er som nævnt for svagt til at gå tæt på personen Schmidt. Mere interessant må det også være at belyse Schmidts rolle som initiativtager til og medstifter af Dansk Idræts-Forbund. Perioden 1892-1899, hvor han spillede en særlig aktiv rolle i udformningen af DIFs konstruktion og idrætspolitik vil være i centrum. Der vil samtidig blive lagt vægt på at undersøge, hvem Schmidt arbejdede med og imod og hvilke ideer Schmidt og kredsen omkring ham repræsenterede.

Schmidts venner

*Dette Album helliges dem,
der ligesom jeg har erfaret
hvormegen Gavn og Glæde
der skaffes de Mennesker, der
dyrke Idræt af Lyst.*

(Julen 1896)

Ved DIF's 50-års jubilæum i 1946 blev de daværende 22 specialforbunds repræsentanter enige om at hædre DIFs stifter Eugen Stahl Schmidt ved at skænke DIF en bronze-statue af ham. Statuen, der er udført af den gamle idrætsmand, billedhugger M.E. Jørgensen, blev afsløret i maj 1947. I forbindelse med afsløringen skænkede Schmidts enke, Karoline Eugen Schmidt DIF en slags poesi-bog, som havde tilhørt manden 12).

Denne bog, eller album, som Eugen Stahl Schmidt selv kaldte den, blev påbegyndt med ovenstående sentens ved juletid 1896. Formålet med albummet var, at Schmidts venner og bekendte indenfor sportsverdenen skulle beskrive, dels hvad idrætten havde betydet for dem selv, dels hvilken betydning de iøvrigt tillagde idrætten.

Det fremgår af de forskellige tekster, at de ikke skulle inddrage Schmidt og deres forhold til ham i deres skrivelser. Det sidste blev langt fra overholdt af alle.

Skribenterne havde adskillige fælles-træk. De var som nævnt venner og bekendte af Schmidt. De var alle uden undtagelse mænd. Og så godt som alle kom fra borgerskabet. DIF blev initieret, dannet og drevet af borgerskabets mænd med Eugen Stahl Schmidt som primus motor. Iøvrigt på samme måde som DIF's ledelse såvel i 1947 som senere især bestod af borgerskabets mænd (13).

Bogens første bidrag var fra vennen, I. P. Müller, der sidenhen blev en verdensberømt gymnastikpædagog (14). Den 10. januar 1897 skrev han bl.a.

*Jo mere jeg
anstrenger mig for
at blive „et helt
Menneske“, desto ty-
deligere ser jeg,
hvor langt jeg har
igjen.*

Disse sokrates-inspirerede linier blev i årenes løb efterfulgt af tekster fra 51 især danske, men også nogle få udenlandske idrætsledere og -udøvere. Det sidste egentlige bidrag blev skrevet godt 15 år efter, den 25.9.1912 af kassereren i Samvirkende Idræts-Foreninger i Aalborg (SIFA), direktør K. Christensen (15).

Efter dette bidrag og en autograf af kong Christian X fra marts 1916, formentlig givet i forbindelse med enten DIF's 20 års jubilæum eller Schmidts tildeling af Ridderkorset samme år, er der kun yderligere to bidrag i bogen. Det ene er af DIF's formand (1922-1941), general Holten Castenschiold, fra november 1946 og det andet er efterfølgeren, oberst Herbert Sander (1941-1947) fra maj 1947. I sagens natur kan ingen af disse bidrag være bestilt af Schmidt, der jo døde i 1931. De er da også begge tilføjet efter at Schmidts enke i 1946 overdrog bogen til DIF.

Sander beretter i sit bidrag i bogen om selve baggrunden for fremkomsten af den

buste af Schmidt som specialforbundene har skænket DIF. Castenschiolds bidrag (s. 117) er interessant, derved at det i virkeligheden utilsigtet er et slags resume over bogens øvrige indhold, som Castenschiold ikke kan have set. Han døde nemlig i 1941 og hans bidrag er således posthumt. Det er tilføjet bogen af formentlig DIF's ledelse, der åbenbart har fundet, at citatet udsiger noget typisk og værdifuldt om såvel Castenschiold som DIF:

Idræt er fysisk Udvikling, Herredømme over Legemet, Forfriskelse, Velbefindende, en herlig Fritidsbeskæftigelse. Men Idræt er ogsaa noget andet og - mere. Idrætten kræver nemlig af sine Udøvere saadanne psykiske Egenskaber og Evner paa Viljens og Handlingens Omraade, som udvikler deres Karakter, deres Personlighed. Derved bliver Idrætten en Karakteropdragelse, og i denne Karakteropdragelse ligger, efter min Mening, Idrættens største Værdi ikke blot for de enkelte Idrætsudøvere personligt, men gennem dem ogsaa for Samfundet.

Castenschiold er i sin vurdering af idrættens betydning for Danmark og danskerne helt og fuldt i overensstemmelse med DIF's officielle holdning helt tilbage fra slutningen af forrige århundrede (16). Castenschiolds bidrag er yderligere, hvad vurderingen af idrættens positive sider angår, i god overensstemmelse med indholdet i mange af bogens øvrige bidrag.

Samlet er det næppe for meget sagt at sportens ledere tillagde sporten stort set de samme positive egenskaber såvel ved DIFs grundlæggelse som 50 år efter. Sporten havde fysiske, psykiske og sociale fordele.

Dansk-Amatør Union

*Meningen var ikke ganske klar,
men det var vistnok med Vilje.*

Sådan beskriver DIFs „opfinder“, Eugen Stahl Schmidt baggrunden for DIFs dannelse i 1896, da han 25 år efter kastede et blik i bakspejlet (17).

Ikke mindst i Schmidts tilføjelse, at det med vilje var uklart, ligger at stifterne tilsyneladende ikke spillede med helt åbne kort. At der var skjulte formål.

Men hvis stifterne ikke sagde, hvad de ville, hvad var det så de i virkeligheden ville, og

hvorfor sagde de det ikke? Baggrunden for den historie skal søges nogle år i forvejen. I august 1892 blev der i København holdt et møde, hvortil „samtlige danske Sportsklubber“ var inviteret. Indbydelsen, der sluttede med en invitation til mødet, lød (i uddrag): *Som bekendt blev der for ca. 3 Aar siden nedsat en Komité af Repræsentanter for forskellige Sportsforeninger til Fastsættelse af bestemte Amatørregler.*

Resultatet af Komiteens Arbejde var et foreløbigt Udkast, der skulde forelægges de respektive Klubbers Generalforsamling til Vedtagelse, men da dette saa vidt vides ikke fandt Sted, løb hele Sagen ud i Sandet. (18)

Dette er saa meget mere uheldigt, som der i den senere Tid utvivlsomt er kommet Elementer til, der ikke kunne regnes for at være Amatører. Saaledes deltog der i de Fodløb, Dansk Bicycle Club arrangerede for nogle Uger siden paa deres Bane ved Ordrup, paa Grund af mangelfuld Kontrollering en Løber, der har løbet paa Tivoli. Den ene af to underskrivere var Eugen Schmidt, formand for Københavns Roklub. Indbydelsen til det næste møde giver et indtryk af, hvad man havde diskuteret og var blevet enige om på det første møde, der var blevet planmæssigt afviklet.

Paa et d. 9.ds. afholdt Møde, hvor 21 Repræsentanter for 14 forskellige Idrætsklubber samledes efter forudgaaende Indbydelse af undertegnede, blev det vedtaget: *at det fandtes betimeligt nu at faa fastslaaet en Amatørdefinition,*

at samtlige danske Unioner og Idrætsklubber skulde opfordres til at sende en Delegeret til et nyt Møde, og

at der paa dette Møde skulde vælges en Komité, der kunde udarbejde Regler for en Amatørdefinition, der kan tiltrædes af saavidt muligt samtlige Idrætsforeninger her i Landet.....

Som Følge heraf tillade vi os at anmode den ærede Klubs Bestyrelse om at sende en Delegeret til et Møde, der afholdes....“ (19)

Resultatet af det andet møde, hvor fremmødet var halveret i forhold til første møde, blev at man nedsatte en komite, der skulle udarbejde „Regler for Ordningen af Amatør og Professionel-Begrebet“. Kommiteen, der kom til at bestå af over 2/3 af mødets delegerede

rede valgte godt en måned senere et forretningsudvalg, der valgte Schmidt til formand.

Et medlem af udvalget, konsul Broberg fra Københavns Amatørsejlkub fremsatte forslag til love for en evt. Dansk Amatør-Union. Den endelige reviderede lovudgave blev dog efter 6 møder formuleret af et tredje medlem, kammerjunker Bauditz fra Frederiksbergs Skjteløberforening. Dernæst blev det trykt og udsendt inden repræsentantskabsmødet i marts 1893. Her blev der kun foretaget få ændringer 20).

Formålsparagraffen (uddrag) (1):

Unionens Formaal er at støtte Amatørsportens Udvikling i Danmark og særlig at virke hen til, at Amatørbegrebet overalt her i Landet, hvor der udøves organiseret Sport, underkastets en ensartet Fortolkning.

Amatørbegrebet (3):

Enhver Forening, der er indtraadt i Unionen, skal, naar den afholder Prøver eller sportslige Konkurrencer for Amatører, være forpligtet til fra Deltagelse heri at udelukke Personer:

- *som i den offentlige Mening maa anses for berygtede*
- *som paa Grund af Gæld til en i Unionen indtraadt Forening ere udelukkede fra dens Øvelser, eller som i de foregaaende fem år:*

I: for Betaling have deltaget i en hvilken som helst sportslig Prøve eller Konkurrence eller en saadan, hvor Tilskuerne erlægge Entré, der ikke udelukkende er bestemt til Anvendelse for Sportens Fremme eller rent velgørende Øjemed, eller for egen Vindings Skyld have realiseret vundne Præmier.

II: have deltaget i sportslig Konkurrence om Pengepræmier eller imod eller med Ikke-Amatører om Præmier af hvad Art nævnes kan, gensidige Indskud eller Væddesum, herfra undtages dog: Hestevæddeløb, Sejlads og Skydning. („skydning“ blev strøget på det stiftende møde)

III: have ernæret sig ved Drift eller Bestyrelse af særlige Sportsterræner eller Sportslokaler, ved Udlejning eller direkte Udlaan mod Betaling eller Afbetaling til sportslig Brug af Fartøjer, Baade, Heste, Vogne, Cykler, Redskaber eller hvad der overhovedet kan siges at have sportslig Anvendelse.

IV: indenfor den paagældende Sportsgren i Erhvervsøjemed have udøvet sportslig Lærer eller Trænervirksomhed eller beklædt nogen- somhelst lønnet Stilling.

Dommerudvalget (9):

Sluttelig vælges Dommerudvalget, der foruden Bestyrelsen bestaar af 8 Medlemmer. De syv vælges af de tilstedeværende Foreningsrepræsentanter, 1 for hver af følgende Sportsgrupper:

Hestesport,

Sejlads,

Roning,

Boldspil,

Cyklesport,

Gymnastik, Vaabenøvelser og Skydning,

Skøjtølbning, Athletisport og Boxning

Det ottende Medlem vælges af de ordinære Medlemmer.

Det ser således ud til at man i lovene havde gjort plads til De Danske Skytteforeninger 21).

På mødet viste det sig, at røerne slet ikke var interesserede i at deltage i en organisation, men kun i at blive enige om en amatør definition. Det kan virke underligt i og med at en af drivkræfterne bag projektet, komiteens formand, Eugen S. Schmidt jo på de foregående møder netop repræsenterede roningen og gik varmt ind for en organisation. Ja på det forrige møde repræsenterede han hele to rokлубber samt DFfR.

Men noget tyder på, at Schmidt ikke har haft baglandet i orden. Ved det afgørende møde, den 13. marts havde han ifølge mødeprotokollen 22) overhovedet intet mandat og deltog „kun“ i mødet som komiteens formand. De to rokлубber (KR og Polyteknisk) Schmidt hidtil havde repræsenteret, repræsenterede han ikke mere. Og DFfR var repræsenteret ved en „unionsmodstander“, der således var den eneste formelle repræsentant for roning.

Fra mødereferatet i marts fremgår det, at reglerne blev vedtaget med de fremkomne ændringer. Der blev ikke foretaget valg til ledelse, men det ser ud til, at det midlertidige forretningsudvalg med Schmidt som formand, fortsatte som ledelse af „Dansk Amatør-Union“.

Hvor mange møder denne ledelse har holdt får imidlertid stå hen i det uvisse. Der foreligger intet referat fra udvalgets side førend mere end halvanden år efter, i november 1894, hvor udvalget nedlægger sig selv i sin oprindelige form og laver sig om til et stående udvalg.

Idet Udvalget beklagede den forholdsvis ringe Imødekommenhed, hvormed dets Forslag til oprettelsen af Amatør-Unionen modtoges af de i Amatørspørgsmaalets Ordning mest interesserede Foreninger, besluttedes det, at Udvalget foreløbig ikke skulde opløse sig, men forblive bestaaende for at følge Bevægelserne i og Udviklingen af Amatørspørgsmaalet i Ind- og Udland og i paakommende Tilfælde at tage Affære i Sagen. 23)

DIFs dannelse

Det var åbenbart ikke muligt at samle dansk idræt omkring amatørspørgsmålet. Godt et år efter forsøgte Schmidt sig derfor i stedet med en samling omkring fælles regler for idrætsudøvelse. I december 1895 sendte han indbydelse til 17 foreninger.

For om muligt at få vedtaget fælles Regler for en stor Del Idrætsøvelser ved fremtidige Konkurrencer her i Landet, eventuelt i Skandinavien, tillader undertegnede sig herved, efter flersidig Opfordring, at anmode Deres æl forening om at lade sig repræsentere ved et Møde D.13. ds. Kl. 8 i „Søpavillonen. 24)

Resultatet af mødet blev at følgende forslag fra Bauditz enstemmigt blev vedtaget:

Forsamlingen vedtager at nedsætte et Udvalg med det Formål at udarbejde Regler for en Fællesorganisation som navnlig skal have til Opgave at værne Sportens Interesser i Almindelighed overfor Autoriteterne og Publikum, f.eks. hvor det gælder Indgreb i Sportens Liv eller at skaffe Sportens Udøvere, Begunstigelser, Oplysninger o.s.v. samt skaffe Sporten et selvstændigt Fællesorgan. 25)

Schmidts indbydelsesskrivelse, der ikke nævnede amatørspørgsmålet med et ord, men som i stedet brugte behovet for fællesregler for idrætsudøvelse som argument, var hermed blevet yderligere ændret. Fællesreglerne var også blevet kasseret som om drejningspunkt. Tilbage var billedet af en organisation, hvis overordnede formål var

at værne sportens interesser overfor offentligheden og forsøge at udgive et fælles tidskrift.

Udvalgets medlemmer kom til at bestå af bl.a. Schmidt, Bauditz og Paul Petersen (Gymnastikforeningen Hermes). Det arbejdede hurtigt. Inden Jul var der holdt to møder. Schmidt var blevet udvalgsformand, og udkast til de senere love for DIF var vedtaget 26).

På et sidste udvalgsmøde i begyndelsen af februar 1896 blev det endvidere besluttet, at Bauditz skulle finde en præsident til den nye organisation. En liste med 10 kandidater blev opstillet. Øverst stod kommandør Victor Hansen og han sagde ja 27).

Det konstituerede møde den 14. februar havde deltagelse af 24 klubber. Oprindeligt var 50 indbudt 28). Det der især må interessere m.h.t. dette møde er om taktikken med at udelade amatørspørgsmålet i vedtægtsforslaget lykkedes. Det gjorde den ikke.

Allerede inden man kom i gang med overhovedet at diskutere forslaget til vedtægter blev amatørspørgsmålet nemlig bragt på bane. I referatet mærker man tydelig mødeindkaldernes nervøsitet ved denne udvikling. Amatørdebatten blev startet af repræsentanten fra Københavns Athletklub, journalisten Norman Bryn 29).

- Hr. Norman Bryn ønskede at Forbundet kun bestod af fuldstændige Amatører (Dirigenten (Bauditz): Det er et Idrætsforbund og ingen Amatørunion, der skal stiftes). Københavns Athletklub vilde ikke være i Forbundet, hvis det ikke var et rent Amatørforbund.

- Hr. Eug. Schmidt: Det vilde være for anmassende om vi i Aften slog en Amatørbestemmelse fast, dertil ere de for forskellige og mangle for mange klubber.

- Hr. Norman Bryn: fandt det selvmodsigende, at der var Foreninger af forskellige Amatørværdi - måske vi så senere måtte udelukke nogle fra vore Konkurrencer. Derved nedbrydes Grænsen mellem Amatør og Professionel.

- Hr. Bauditz fandt ikke, at man behøvede at nedbryde grænserne mellem Amatør og Professionel, fordi man støttede al Sport.

- Hr. Lohmann: Ved de olympiske Lege vil der blive Kamp både for Professionals og Amatører. Lidt efter gik man over til en gennemgang af regelforslaget.

Paragraf 1:

Forbundets Formaal er at fremme Idræt. Dette søges naaet gennem en Fællesorganisation, som skal:

- 1) *varetage Idrættens Interesser overfor Autoriteter og Publikum.*
- 2) *støtte, eventuelt foranstaltede Afholdelse af nationale og internationale Idrætsstævner,*
- 3) *saavidt muligt udsætte Ærespræmier ved saadanne i Forbundets Navn,*
- 4) *virke for, at Idrætskampe indenfor de enkelte Idrætsgrene foregaa efter ensartede Regler og*
- 5) *udgive et Idrætsblad.*

- Melchior fra Københavns Skøjteløberforening mente at hans forening ikke ville have nogen nytte af forbundet som han mente kun kunne gavne Athletsport og Fodsport.

- Broberg fra Københavns Amatørsejklub ville heller ikke være med. Dels var der allerede ved at blive dannet en sejlunion, der ville lave sine egne idrætsregler, dels ville hans klub kun tilslutte sig et forbund af rene amatører.

- Bauditz fastslog hertil „at der skulde virkes hen til, at Idrætskampen foregik efter ensartede Regler, selvfølgelig vilde man i de enkelte Grene beholde de regler, der ere anerkendt. Man bør ikke holde sig tilbage fra noget som er godt, selv om man i og for sig synes at det ikke kommer en ved.

Sprøjtefører Jacobsen fra Arbejdernes Idrætsklub foreslog at forbundet skulle hedde „Dansk Amatør Forbund“, i analogi med engelske og amerikanske forbund. Det måtte Paul Petersen fra udvalget og Gymnastikforeningen „Hermes“ dog afvise:

Vi kan ikke regne efter engelske og amerikanske Forhold; mange af vore Foreninger ledes af Gymnastiklærere og disse lærere må vel kaldes professionelle. Lad os lade dette Spørgsmål udenfor.

Hermed var temaet lærer og professionalisme blevet lanceret i DIF. Det skulle langt fra være sidste gang. Det endte med at paragraf 1 blev vedtaget i sin oprindelige skikkelse. Næste paragraf der blev diskuteret var nr. 3. Her vendte amatørspørgsmålet tilbage igen. Den oprindelige ordlyd:

Som Medlem kan optages enhver dansk Idrætsforening

blev med stemmerne 15-5 ændret til:

Som medlem kan optages enhver dansk Amatør-Idrætsforening

Det skete på forslag af Melchior og under kraftig støtte af Bryn. Problemet med at der ingen amatørregler var blev løst ved, at klubber der erklærede sig selv for amatørklubber foreløbig kunne optages. Var der så senere noget i vejen, måtte de enten trække sig tilbage, eller ændre deres love.

Inden afstemningen havde Bauditz for- søgt at holde igen. Han gav udtryk for den holdning, at foreningerne selv måtte holde øje med deres medlemmer, hvorimod forbundet måtte sørge for at professionelle ikke deltog i konkurrencer for amatører. Han mente iøvrigt ikke der overhovedet fandtes professionelle klubber i København p.t.

Da forsamlingen var blevet enige om vedtægterne, blev det enstemmigt vedtaget at danne DIF. I alt indmeldte 18 foreninger og 1 forbund, DBU sig straks. Kun to af foreningerne var ikke fra København, og de blev begge repræsenteret på mødet pr. stedfortræder. Der skulle gå flere år før den første delegerede fra provinsen deltog i et DIF-møde (30).

Otte idrætsgrene var repræsenteret blandt de 19 foreninger. Det var boldspil (6), fodbold (4), roning (2), vægtløser (2), brydning (2), gymnastik (1), boksning (1) og skøjteløb (1). Den ny bestyrelse skulle således bestå af 8 medlemmer. Kun i brydning blev der tale om kampvalg. Her stillede såvel Norman Bryn (3 stemmer) som I.P. Müller (16 stemmer) op. At Bryn ikke blev valgt var åbenbart for meget for ham. Få dage efter meldte i hvert fald hans klub, Københavns Athletklub sig ud af DIF (31). Noget kan imidlertid også tyde på, at han blev udsat for et „kup“ på mødet.

Øjensynligt var det nemlig aftalt med udvalget, at han skulle opstilles og vælges som bryderepræsentant. I hvert fald står hans navn anført på linie med de øvrige bestyrelseskandidaters i forhandlingsprotokollen. Men Bryns navn er streget ud og Müllers tilføjet (32). Da DIF således holdt sit første bestyrelsesmøde, den 20. februar 1896, var der kun 18 medlemmer tilbage.

Dermed røg for det første en repræsentant for arbejdersporten, brydning ud til fordel for en kandidat med et mere perifert forhold til såvel arbejderklassen som brydning. Alle løjtnant Müllers fortræffeligheder til trods var det især som roer og svømmer, han havde gjort sig gældende og ikke som bryder. Iøvrigt repræsenterede han ikke engang en brydeklub på mødet.

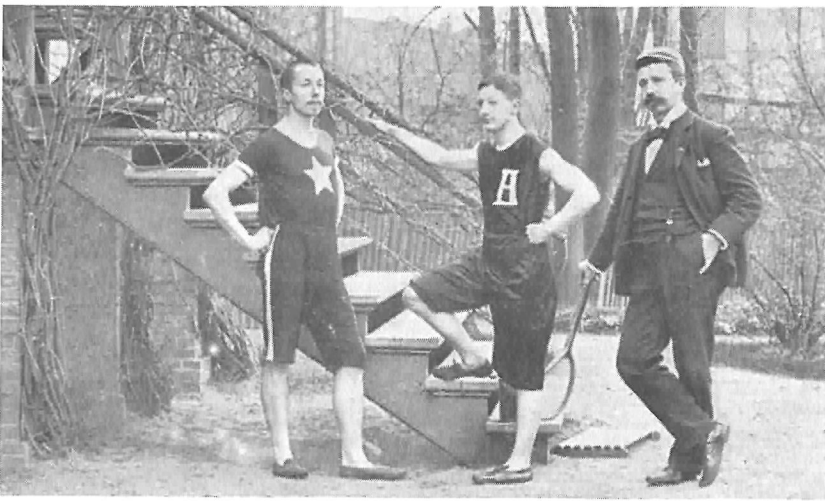
For det andet var det også en af det stiftende mødes ivrigste amatørismeforkæmpere, der dermed blev holdt ude. Da alle de ellers så ivrige amatørtilhængere fra udvalget belært af erfaringerne, havde holdt mere end lav profil i amatørspørgsmålet, ja faktisk aktivt prøvede at holde hele spørgsmålet ude af debatten, var det ikke mindst Bryns fortjeneste, at emnet blev bragt på bane, og at DIF ved den lejlighed overhovedet endte med at blive en amatørorganisation.

Også Konsul Broberg fra Københavns Amatør-Seiiklub“ havde som direkte forslagsstiller på det stiftende møde sin store andel i, at amatørspørgsmålet blev inddraget. Broberg havde været en drivende kraft i „Dansk Amatør-Union“ i 1892, hvor han som tidligere nævnt forfattede det første udkast til unionens amatørregler. Men han og hans forening ville slet ikke være med i den nye organisation. Hermed var de to mænd, der især havde svinget amatørfanen på mødet ude af DIFs arbejde.

Bestyrelsesmødet, der samtidig var konstituerende valgte først kommandør Victor Hansen til formand. Dernæst valgtes „femmandsudvalget“, som var et slags forretningsudvalg, et presseudvalg, et reglementsudvalg og et amatørudvalg. Femmandsudvalget fik Eug. Schmidt som formand.

Amatørspørgsmålet og DIF

Amatørudvalgets nedsættelse er i modsætning til de øvrige udvalg, hverken direkte eller indirekte, hjemlet i vedtægterne. Man kan dog nok mene, at oprettelsen af dette udvalg er en logisk følge af generalforsamlingens forløb. Amatørudvalget fik som formand Victor Hansen, der også var hovedoplysningsmand til de første amatørdefinitioner fra maj 1889. På et senere bestyrelsesmøde,

Til højre ses Dansk Idræts-Forbunds stifter, Inspektør Eugen Schmidt. De 2 omklædte idrætsmænd er billedhuggeren M. E. Jørgensen (til venstre) og vekselerer Ferd. Petersen. 1898

i september 96 fremgår det af referatet, at amatørudvalget havde arbejdet videre med sagen og havde et konkret spørgsmål til bestyrelsen. Udvalget ville vide *hvorvidt en Mand, der har Fortjeneste ved Sport, uden at den danner en „væsentlig Del“ af hans Indtægter, kan være Amatør.*

Udvalget foreslog selv, at en sådan idrætsudøver kunne være amatør, og det tilsluttede bestyrelsen sig 33).

På den efterfølgende generalforsamling i oktober 1896 skulle såvel reviderede love for DIF som de første amatørreglerne så vedtages. Tilsyneladende var der røster fremme på mødet om at stramme amatørreglerne i forhold til det foreliggende forslag og gøre dem mere i overensstemmelse med udlandets. I hvert fald følte bl.a. Schmidt sig igen foranlediget til at holde igen.

Ved Fastsættelsen af Amatørregler maatte man vogte sig for blindt at holde sig til udenlandske Regler, man maatte først og fremmest tage Hensyn til danske Forhold, man skulde hjælpe, ikke forhindre god og sund Sport. Han vilde blot gøre opmærksom paa, at Cyklisterne, hos hvem Amatørspørgsmaalet for Øjeblikket var brændende, havde henvendt sig til Forb. ang. vort Amatørreglement. 34)

Sammenhængen mellem amatør- og ordensreglerne og de reviderede love kan ses flere steder bl.a. i paragraf 5:

Medlemmerne ere forpligtede til:

1. ved alle indenlandske Idræts-Konkurrencer og Præstationer, hvori de deltage enten med eet eller flere Medlemmer, ubetinget at respektere og følge Forbundets til enhver Tid gældende Idrætsreglementer,
2. at underkaste sig Forbundets til enhver Tid gældende Amatør- og Ordensreglement og
3. at yde det staaende Amatør- og Ordens-Udvalg (paragraf 14) enhver Bistand, dette maatte forlange enten til at tilvejebringe Oplysninger eller til Gennemførelse af de af Udvalget af-sagte Kendelser.

Allerede på næste repræsentantskabsmøde blev et 4. punkt tilføjet:

4. uopholdeligt at tilstille Forbundets Bestyrelse Meddelelse om enhver Udelukkelse paa Grund af Gæld eller andet misligt Forhold indenfor vedkommende Forening.....

Såvel de reviderede love som amatør- og ordensreglerne blev vedtaget 35). Amatør- og Ordens-Regler for „Dansk Idræts-Forbund“ bringes her i uddrag.

paragraf 1

Som Amatør betragter Forbundet enhver Idrætsdyrker, der

- a) *ikke* udelukkende eller væsentlig ernærer sig ved Undervisning i Idræt og Gymnastik; Undervisning i almindelige Skoler dog undtagen,

- b) ikke deltager i nogen Præstation eller Vædekamp for Betaling eller om Pengepræmier, eller i en saadan, hvor Overskuddet ikke udelukkende anvendes til Idrættens Fremme eller i velgørende Øjemed,
- c) ikke uden Forbundets specielle Tilladelse deltager i nogen offentlig Vædekamp med eller mod Ikke-Amatører, hvad enten det gælder om Præmie eller ej,
- d) ikke uden Forbundets specielle Tilladelse, som Dommer, Starter eller paa anden lignende Maade, assisterer ved de i nærværende paragrafs b og c nævnte Præstationer og Konkurrencer,
- e) ikke skaffer sig økonomisk Fordel ved at sælge, bytte, pantsætte, udleje eller forevise vundne Præmier.

paragraf 2

Udelukket fra at deltage som konkurrerende i de af Forbundet eller af dets Medlemmer arrangerede Amatør-Præsentationer eller Vædekampe er

- a) Enhver, der i henhold til paragraf 1 maa betragtes som Ikke-Amatør,
- b) Enhver, der er berygtet i den offentlige Mening,
- c) Enhver, der paa Grund af Gæld eller andet af Forbundet anerkendt misligt Forhold er udelukket af en Idrætsklub eller Forening, der er Medlem af Forbundet, eller af en Klub, med hvem Forbundet har indgaaet en gensidig Overenskomst paa dette Omraade,
- d) Enhver, der som konkurrence deltager i offentlige Præsentationer eller Vædekampe med eller mod Personer, der af Udvalget ere erklærede for „udelukkede“ ...

paragraf 3

Ifølge denne paragraf kunne amatørudvalget udelukke:

Den, der under en Præsentation eller Vædekamp har fornærmet en fungerende Opmand, Dommer, Starter eller anden Sports-Embedsmand, nægter at efterkomme disses retmæssige Anordninger eller i øvrigt opfører sig paa en Maade, der strider mod god Tone....

Amatør- og ordensreglerne trådte i kraft den 1. januar 1897. I de følgende år blev de flere gange udsat for ændringer og i 1904,

forsøgte Danmark forgæves at indgå fælles amatørreglement med Norge og Sverige.

Hermed var amatørismen som overordnet princip for DIFs arbejde blevet indført og det skulle den forblive med at være de næste ca. 85 år (36). Schmidt, der om nogen stod bag DIFs dannelse, var, ikke mindst med sin store fascination af England og engelsk sport, en ivrig forkæmper for amatørismen. Alligevel var han altså i situationen tvunget til at gå på listefødder indtil tiden var moden i slutningen af 1896. Forsigtigheden havde han ikke mindst lært i 1892.

I 1900 førte ændring i bl.a. amatør- og ordensreglerne til at DBU meldte sig ud af DIF og først vendte tilbage, da reglen blev trukket i 1904 (37). I 1908 blev reglerne opdelt i to punkter, amatørbestemmelser og udelukkelsesbestemmelser (38). Hvis man sammenligner 1896-reglementet med 1908-reglementet, er der umiddelbart foretaget en række ændringer. Selvom visse lempelser har fundet sted bl.a. for undervisere, er forskellene især på det formuleringsmæssige plan. De grundlæggende holdninger og ideer er de samme.

De amatørregler der blev vedtaget i efteråret 1896 var således i princippet gældende i hele den periode hvor, Schmidt var en såkaldt ansvarlig, aktiv deltager i DIFs etablering og konsolidering. Schmidt trak sig fra DIFs topledelse i 1899. Selv om han senere vendte tilbage i bestyrelsen, var det som almindeligt omend aktivt bestyrelsesmedlem. Den rolle havde han frem til sin død i 1931. I perioden fra 1912 til 1918, ydede han imidlertid endnu en indsats for DIF i forbindelse med sin gamle kæphest, amatørismen.

På et bestyrelsesmøde i oktober 1912 blev der nedsat et udvalg til „Overvejelser af eventuelle Ændringer i Amatørreglementet“. Udvalget fik som formand professor Chr. Jürgensen og som medlemmer bl.a. Eugen Schmidt (39).

De spørgsmål, udvalget især diskuterede, var de samme uløste spørgsmål, der havde været diskuteret i idrætsverdenen i årevis.

1) Skal Sondringen være mellem Amatører og Professionals, eller er en Tredeing mellem

Gentleman-Amatører, Amatører og professionelle at foretrække? 40)

- 2) *Skal der indføres Registrering af Amatører og Amatør-Licence?*
- 3) *Bør Fortabelse af Amatørværdighed i en Idrætsgren medføre Fortabelse i alle?*
- 4) *I hvilket Omfang bør Militære være undtaget fra de almindelige Amatørregler?*
- 5) *I hvilket omfang bør lærere være undtaget fra de almindelige Idrætsregler?*
- 6) *Bør Udelukkelse fra Deltagelse i Konkurrencer ogsaa medføre Udelukkelse som Dømmer?*
- 7) *I hvilket Omfang bør Dispensation kunne gives og af hvem?*
- 8) *I hvilket omfang bør Rejseomkostninger og lign. kunne tillades?*
- 9) *Bør Generhvervelse af Amatørværdigheden kunne ske, og da i hvilket Omfang?* 41)

I første omgang udarbejdede udvalget ændringer i amatørreglerne, der blev vedtaget i april 1913 og ændringer i udelukkelsesbestemmelserne, der blev vedtaget året efter.

Den vigtigste ændring i 1913 var at undervisere i større omfang end hidtil skulle betragtes som amatører, og at de underviser, der var professionelle, skulle have lettere adgang til at genvinde amatørverdigheden, når de holdt op med at undervise i idræt.

I juni 1916 fremlagde udvalget igen et forslag til ændring i amatørbestemmelserne. Debatten endte med at en slags afværgedagsorden. Der var ikke den helt store entusiasme for ændringer blandt flertallet.

Repræsentantskabet vedtager at udskyde Behandlingen af det foreliggende Forslag og henstiller til Bestyrelsen at indhente Fagforbundenes eventuelle Forslag til Ændringer i Amatørreglementet".

Desuden blev det i referatet noteret: *at Bestyrelsen tog til Efterretning Ønsket om, at man spurgte Sverige og Norge, om de vilde samarbejde med Danmark om at faa fælles Amatørregler.* 42)

Tiden var ved at løbe fra såvel fælles danske amatørregler som fælles nordiske.

Alene det at DIF nu aktivt skulle indhente forslag til ændringer i amatørreglerne hos sine medlemmer var et mindre skred i forholdet mellem DIFs ledelse og DIFs med-

lemmer. Detsatte yderligere skub i en udvikling, der i 1925 endte med, at DIF efter endnu en kontrovers med DBU, gav op. For fremtiden skulle specialforbundene udfærdige egne amatørregler, og iøvrigt også egne konkurrenceregler, kun under ansvar for de respektive internationale forbund 43).

Udvalget med Jürgensen og Schmidt fortsatte, men holdt ikke møder. Det afventede resultatet af forhandlinger med Norge og Sverige om muligheden af fælles amatørregler for norden. Formanden for DIF, Nathansen udtrykte dog i sin beretning på det efterfølgende repræsentantskabsmøde pessimisme i dette spørgsmål. De andre lande havde forskellige Regler for Amatører i de forskellige Idrætter og han havde ikke større tiltro til et godt resultat 44).

Det skulle vise sig, at han fik ret. Håbet om fælles regler måtte definitivt opgives af Danmark efter et møde med Norge og Sverige i maj 1918 i København. Parterne blev enige om at på baggrund af den forskellige udvikling amatørreglerne havde haft i de tre lande så var tidspunktet ikke egnet til at søge at gennemføre fællesnordiske amatørregler 45). Derefter opgav DIF tanken om fælles nordiske amatørregler.

DIFs forsøg på at fastholde fælles amatørregler i Danmark varede således i næsten 29 år, fra oktober 1896 til april 1925. I næsten hele denne periode var Eugen Stahl Schmidt involveret i ledelsen DIF. Enten som menigt bestyrelsesmedlem eller som stifter og indpisker i de første svære år. Selvom han af rent taktiske grunde holdt lav profil i månederne omkring stiftelsen af DIF, er der ingen tvivl om, at han var så ivrig en forekæmper for amatørismen som nogen. Det samme var DIFs øvrige stiftere.

Amatørisme er især disciplin

Det amatørbegreb og det dertil tæt tilknyttede ordensbegreb, som DIF forsøgte at håndhæve som fælles for alle medlemmer, var som det er fremgået meget bredt. Det omfattede tilsammen forhold som erhverv, pengepræmier, væddemål, disciplin under idrætsudøvelse, gæld til foreningerne og berygtethed i den offentlige mening.

Var der dele af dette brede amatør- og ordensbegreb, Schmidt og de andre i DIFs ledelse især gik ind for og omfattede med særlig entusiasme?

Der er en del, der tyder på, at interessen mere var for ordensreglerne end amatørreglerne hos amatør- og ordensudvalget og DIFs øverste ledelse. Det var disciplineringen af idrætsudøvere, det handlede om. Hvordan de opførte sig før, under og efter idrætsudøvelse. Hvordan de var påklædt under idrætsudøvelsen, om de betalte DIF i offentligheden og om de betalte deres kontingent i klubberne.

I årenes løb var gæld det, der i langt de fleste tilfælde blev brugt som begrundelse for udelukkelse fra DIF af Amatør- og ordensudvalget. Det var ikke alene kontingentrestancer, der kunne medføre udelukkelse. På repræsentantskabsmødet i januar 1899 blev det vedtaget, at også gæld til det idrætsblad som forbundet udgav kunne medføre udelukkelse fra at dyrke idræt 46).

I amatør- og ordensudvalgets årlige rapporter over udelukkelser fremgår det, at de forskellige idrætsgrene brugte udvalget på forskellig vis. Det var dog ikke hvert år at udvalget aflagde udførlig rapport og det fremgår ikke altid hvilken baggrund de forskellige udelukkelsesdomme hviler på. Nogle år er rapporten imidlertid udførlig.

En sådan udførlig rapport blev f.eks. aflagt for året 1909-1910. I det år blev 45 idrætsudøvere udelukket af amatør- og ordensudvalget. Fire blev udelukket for at overtræde ordensreglementerne. De havde gjort sig skyldig i upassende opførsel under idrætsudøvelse. To blev udelukket fordi de havde optrådt i et cirkus som henholdsvis aktiv og dommer. Resten, d.v.s. 39 blev udelukket p.g.a. gæld. Flest udelukkede havde DFfR og DBU hver med 17, alle p.g.a. gæld. Resten af udelukkelseerne faldt på DAF, DAU og DGF 47).

Hermed havde udvalget ialt behandlet 320 sager siden starten i 1896. Hvis man skal bedømme ud fra antallet af sager var interessen ikke specielt stor i de første år af DIFs levetid. Først efter 1902 når antallet af sager op på over 15 om året. Det der imidlertid især får de årlige sager til at stige til et gennemsnitligt niveau på ca. 40, er den sti-

gende udelukkelse p.g.a. gæld. De øvrige amatør- og ordenssager udgør sjældent over 10 og de fleste af dem er som regel ordenssager 48).

Amatør- og ordensudvalget behøvede dog ikke kun at afvente sager indbragt fra fagunioner (specialforbund) og foreninger. Det kunne også tage selvstændige initiativer, hvad det imidlertid kun gjorde i begrænset omfang. Helt symptomatisk for initiativernes omfang og art var udvalgets rapport for 1904.

Efter at have redegjort for domme i diverse indbragte sager konstaterede udvalget, at det kun havde foretaget ét selvstændigt initiativ. Udvalget havde *paalt et Medlems mangelfulde Paaklædning ved „Frejas“ 7-Mils Stafetløb og udelukket ham pr. 17. Juli. 49)*

Også for DIFs øverste ledelse var det i stort omfang disciplinerings- og adfærdsspørgsmål, der beskæftigede den når den forholdt sig til amatør- og ordensreglementet på bestyrelsesmøderne eller på repræsentantskabsmøderne. Ikke kun til at begynde med, men faktisk i hele perioden frem til omlægningen af DIF i 1925.

Naturligvis interesserede ledelsen sig også for de „rene“ amateursager, men bedømt ud fra brevvekslinger og mødereferater blev der brugt nok så megen tid på disciplineringsaspektet når talen var på amatørspørgsmål.

På repræsentantskabsmødet i april 1904 blev en interessant sag refereret. I et orienteringsløb, der var blevet afholdt midt i januar, var fem mand (tre fra AIK, 1 fra Freja og 1 fra Sparta) kommet i mål på samme tid. Nr. seks kom ind næsten 8 min. efter. Problemet var imidlertid, at de fem løbere havde passeret målet hånd i hånd. Derfor nægtede dommerkomiteen at uddele præmier. Sagen blev oversendt til DIF til bedømmelse. Ugen efter havde DIFs bestyrelse bedømt sagen:

Da det maa anses som en Fejl, at Deltagerne i en Enkeltmandskonkurrence opgiver Konkurrencen ved at løbe ind Haand i Haand, hvorved Løbets Karakter fuldstændig forandres, vil de første 5 Haand i Haand indkomne være at diskvalificere og Præmierne at uddele til de nærmeste efter disse fem Deltagere indkomne. 50)

I formandsberetningerne var det i DIFs første år næsten et fast punkt, at formanden måtte beklage, at stævnerne ikke startede præcist, at der ikke var ens påklædning fra klubberne, at afviklingen ikke var i overensstemmelse med reglerne o.s.v.

Også Eugen Stahl Schmidts interesserede sig ofte og meget for udøvernes adfærd, men hvis der skal gradueres blandt DIFs ledelse, var han dog en af dem, der var ivrig på begge fronter. Også i „rene“ amatørspørgsmål tog han ofte initiativer.

I august 1896 kom der en henvendelse fra Norsk Idrætsforbund i Christiania (Oslo) til DIF. En hr. Amundsen var blevet ekskluderet af forbundet p.g.a. dårlig opførelse, men stillede istedet op for Københavns Fodspport Forening. Det ville Norsk Idrætsforbund gerne forhindre og bad DIF tage affære. Det gjorde Schmidt, der jo var en ivrig tilhænger af nordisk og internationalt idrætssamarbejde gerne, til trods for, at der ikke var vedtaget noget amatør- og ordensreglement overhovedet. Det skete som bekendt først nogle måneder senere.

Schmidt måtte imidlertid sidenhen gå i rette med det norske forbund i det spørgsmål. Dels var der slet ikke nogen Amundsen som medlem af KFF og dels var Norsk Idrætsforbund efter en nærmere undersøgelse ude på tynd is i denne sag 51).

Der kan findes flere eksempler gennem årene på, at Schmidt truer personer og klubber med bål og brand samt amatørregler, hvis de ikke holder op med at genere DIF. Et eksempel er et brev i marts 1897 til Københavns Athletklub ved hr. Evertsen. Her fastslår Schmidt, at det må få en ende på den ufordragelighed K.A. viser mod DIF.

Derfor må K.A. tages under Bearbejdelse enten paa den ene eller paa den anden Maade for ikke at gøre os mer Skade end nødvendigt. 52)

Schmidt valgte at overdrage sagen til amatør- og ordensudvalget. Det kom der nu ikke noget ud af. Måske fordi Københavns Athletklub på det tidspunkt ikke var medlem af DIF.

I december 1898 afleverede Schmidt en indberetning til komiteen for den „Første internationale Gymnastik og Idrætsfest i København, 1898“. Indberetningen, der var

en slags evaluering omfattede brydning, vægtløftning og boksning:

Særlig i Øine faldende hos mange Deltagere var den Mangel paa Hensyn til det Æstetiske og praktiske, der gjorde sig gældende ved Klæde- dragten, hvilket ogsaa kom til Orde i den uden- landske Fagpresse, hvor de tricotklædte Delta- gere sammenlignedes med de Optrædende paa de stedlige „Dyrehavsbakker.“ 53)

På repræsentantskabsmødet i maj 1900 fik Schmidt vedtaget følgende resolution:

Forsamlingen udtaler sin Tilslutning til Bestyrelsens Bestræbelser for at overholde god Tone og Orden indenfor Forbundet. 54)

Selv om Schmidt forlod DIFs centrale ledelse i 1899 forblev hans interesse for disciplin i idrætten usvækket. På repræsentantskabsmødet, april 1912 fik Gymnastik- og Svømmeforeningen „Hermes“ sin gymnastikafdeling idømt et års karantæne fordi foreningens bedste gymnaster havde nægtet at ville deltage på holdet til OL i Stockholm, hvis kaptajn Mølgaard skulle være leder for holdet. Schmidt kunne ikke være tilstede på selve mødet, men sendte et udførligt brev om sin stilling i sagen. Dette brev blev læst op på mødet og indgik i debatten. Brevet præciserer klart Schmidts syn på disciplinens vigtighed:

Grundlaget for al Organisation er og maa (være) Disciplin... Da jeg i sin Tid sammen med Idrættens gode Mænd fik DIF stiftet, var det sikkert alle Stifternes Mening at der herved skulde skabes en Fællesorganisation, der ikke alene havde Amatørismen paa sit Program, men ogsaa og ikke mindst den indbyrdes Disciplin, der nu en Gang hører med til Samarbejde..... maa DIF ved sine Repræsentanter søge at slaa den indre Fjende ned... 55)

Man kan heraf også se, at Schmidt ikke kun var på vagt overfor slendrian og dårlig opførelse, der hvor den sædvanligvis blev fundet af DIFs ledelse nemlig i brydningen, boksningen og atletikken. Her blev den fundet et så agtværdigt sted som i Poul Petersens gamle agtværdige klub. Men Schmidt skelnede ikke. Tværtimod mente han at folk med „god“ baggrund havde særlige forpligtelser.

Da fodboldspillere fra Akademisk Boldklub (AB) i København i 1917 var inviteret til

Aalborg, blev klubben indkvarteret på hotel for privates regning. Her boede de længere end aftalt og bestilte mad a la carte til „krigspriser“. Derefter skrev en meget vred Schmidt et harmdirrende brev til AB og offentliggjorde sidenhen hele sagsforløbet. *Vi modtog Spillerne paa Banegaarden og anviste, hvor de skulde bo. Vi indlod os ikke paa at meddele D'Herrer, at naar man indlogeres for en ganske Ubekendts Regning, hører der en vis Takt til at rekvirere fra Hotellet. Dette troede vi var ganske overflødig over for den Samfundsklasse.* 56)

Hvis perioden 1896-1925 er rig på eksempler på at roledere, fægteledere, gymnastikledere o.s.v. udviste stor interesse for idrætsudøvernes adfærd på og udenfor idrætspladsen, er den samme periode præget af ringe interesse for de samme forhold hos bokseledere, brydeledere og atletikledere. Til gengæld var de ofte aktive på den egentlige „amatørfront“.

Det er allerede nævnt, at det var Norman Bryn fra Københavns Athletklub, der havde sin store andel i at amatørspørgsmålet overhovedet blev bragt på bane ved DIFs stiftelse.

På samme møde foreslog sprøjtefører Jacobsen fra Arbejdernes Idrætsklub (boksning) at forbundet skulde tage navneforandring til „Dansk Amatør Forening“ i analogi med engelske og amerikanske forbund 57).

Ved to repræsentantskabsmøder i 1898 fik Arbejdernes Idræts Klub ændret amatørreglerne så lærernes forhold ved idrætsundervisningen blev fastlagt. Et forslag fra samme forening om at erklære journalister for professionelle faldt 58).

På repræsentantskabsmødet i juli 1899 rejste Københavns Fodsports Forening en principdebat om DIFs forhold til amatørismen. Forbundet mængede sig ifølge KFF for meget med professionelle. Amatører og professionelle havde været dommere ved et boksestævne (Olympia) og et brydestævne (DAN). Ved en idrætsfest i Århus var udskrevet konkurrence i sækkeløb, hvilket var „Gøgl“ 59).

I den efterfølgende debat stod Høyrup (Akademisk Boldklub) for det synspunkt at

amatører godt kunne være dommere sammen med professionelle så længe de optrædende var amatører. Hermed repræsenterede Høyrup et slags tredje standpunkt, der gik ud på hverken at tage den ene eller anden del af amatør- og ordensreglementet alt for højtideligt.

Den holdning kan man i årenes løb typisk finde indenfor fodbold, der i sit internationale arbejde hurtigt kom i forbindelse med professionalisme. Det er symptomatisk, at de to eneste gange DBU rigtigt går op i amatørspørgsmålet i DIF-regi er i 1900 og 1924-25. Begge de år frygter DBU med udgangspunkt i amatørreglerne at dets selvstændighed er truet. I 1900 melder DBU sig ud af DIF og i 1924, trues der med det 60).

Bortset fra disse dramatiske højdepunkter interesserede DBU sig ikke meget for DIF i store dele af perioden 1896-1925. DBU har til at begynde med absolut flertal i DIFs ledelse, i forening med boldspillende DIF- og DBU-medlemmer som f.eks. B93, KB, ØB og Frem, men dominerer bortset fra de allerførste år aldrig organisationen og deltager kun sporadisk i dens topledelse 61). Fra 1900 til 1904 melder DBU sig som bekendt helt ud af DIF. Organisationens mødte ikke op til en række repræsentantskabsmøder i årene før og under 1. Verdenskrig, og på de fleste af resten stillede den ikke med fuldt antal repræsentanter 62).

I ovenstående debat deltog iøvrigt også Schmidt. Han slog fast at amatører og professionelle aldrig måtte være sammen som dommer 63). Det synspunkt var der nu næppe helt dækning for i lovene. Året før havde Schmidt meget mod sin vilje, fremgår det af brevet, måttet skrive til Athletklubben Dan og meddele, at der ikke var flertal i bestyrelsen for at forbyde klubben at benytte en professionel dommer til et stævne. Personligt frarådede han det dog, idet han sluttede sit brev noget kryptisk:

stryg B.O. (dommeren) af programmet huskende på, at fordi noget ikke er forbudt i Lovene, derfor behøver det ikke altid at være tilladt. 64) Alt i alt tegner amatørdebatterne på DIFs bestyrelsesmøder og repræsentantskabsmøder således et billede af en organisation, hvor alle, måske med undtagelse af „fodboldfolket“, der i store perioder som nævnt

overhovedet ikke er interesserede i DIF, i princippet er interesseret i amatørspørgsmålet.

Den øverste ledelse, der så godt som altid kommer fra det højere borgerskab interesserer sig imidlertid mere for den del af amatør- og ordensreglerne, der kan anvendes til at disciplinere den menige idrætsudøver. Den del af den menige ledelse, der repræsenterer „arbejderidrætter“ som brydning, boksning og atletik, interesserer sig ikke så meget for disciplinering. I hvert fald rejser disse ledere kun sjældent den slags spørgsmål til debat. Til gengæld udviser de gennem årene stor aktiv interesse for de egentlige amatørspørgsmål.

Borgerskabets idrætsgrene med roning i spidsen brugte især amatør- og ordensudvalget, når de ville have medlemmer udelukket p.g.a. gæld. Athlet- og atletiksporten får selvfølgelig også udelukket medlemmer p.g.a. gæld, men slet ikke i samme omfang. Disse sportsgrene er til gengæld stærkt overrepræsenteret i udvalgets egentlige amatør- og ordenssager 65).

At det især var i de idrætsgrene de egentlige amateursager fremkom må dog også ses i sammenhæng med disse discipliners særlige historie herhjemme. Såvel brydning som boksning og atletik (især løb) førte også efter DIFs dannelse en selvstændig tilværelse indenfor varieté-, cirkus- og tivolibranchen. Professionelle brydekampe med aftalt spil og alt hvad dertil hører, havde i mange år været dagens orden.

De idrætsleder fra DIF, der repræsenterede disse idrætsgrene var naturligt mere interesserede i at afgrænse deres idrætsgrene fra professionalisme og markedsgøgl 66) end de var i præcision, korrekt påklædning og pli. Disse emner interesserede til gengæld i stort omfang borgerskabet. Men målgruppen for begge ledergrupperes aktiviteter var iøvrigt stort set den samme. De medlemmer DIFs øverste ledelse sigtede til, når de syntes, der var problemer med adfærden, kom nemlig i stort omfang fra de idrætsgrene, der også havde problemer med amatørismen.

De idrætsledere, der brugte mest tid på møderne på de egentlige amatørspørgsmål og mindst tid på disciplineringen af DIFs

menige medlemmer kom således ikke fra kredsen omkring Schmidt eller den til enhver tid siddende topledelse. De idrætsgrene, de repræsenterede, blev især dyrket af arbejderklassen. Lederne derfra var sjældent medlemmer af DIFs valgte ledelse 67).

De prægede imidlertid ofte debatten i diverse idrætsspørgsmål og stillede i årenes løb flere forslag i forbindelse med DIFs amatør- og ordensreglement. Det var dog ikke altid forslagene blev vedtaget. Den valgte bestyrelses flertal var sikret i og med den altid havde flertal. DIFs medlemmer, forbundene og foreningerne mødte nemlig generelt op til møderne i ringe antal. Flere gange omkring århundredskiftet var DIFs repræsentantskabsmøder ikke engang beslutningsdygtige af samme grund 68).

Imidlertid kan det, når man undersøger debattørernes baggrund, se ud til at standpunktet til amatørspørgsmålet ikke kun er afhængig af hvilken idrætsgren man repræsenterer. Noget tyder på, at der også er en „klassespecifik“ afhængighed. I hvert fald ser det ud til at de repræsentanter fra især atletik, der selv kommer fra borgerskabet ikke interesserer sig lige så meget for de „rene“ amatørspørgsmål, som de repræsentanter, der har en mere ydmyg baggrund. Det må dog indrømmes at kildematerialet til dette punkt ikke er særligt omfattende.

Det var billedhuggeren Marius E. Jørgensen, der udførte DIFs buste af Schmidt. Ud over at være kunstner var han en fremragende idrætsmand, der satte flere danske rekorder i 1 mile-løb. Han dyrkede først atletik i K.F.F. (som nu hedder KIF) senere i Arbejdernes Idræts Klub (AIK), som i 1895 var blevet stiftet af bl.a. socialdemokraten A.C.Meyer. M.E.Jørgensen var medlem af DIFs rekordudvalg i 1899 69). Også han ydede, i august 1897, et bidrag til Eugen Stahl Schmidts bog:

Sporten er Livet.

Livet er alt.

*Derfor gaa paa
som Livet det galt!*

Klubben er intet.

Personen ej heller.

*Det er Almenheden
som Sagen gælder.*

Noter:

- 1) R.10.366-pk.1-s. 29
 - 2) „Idrættens forkæmper“ er den eneste egentlige biografi. Derudover kan nævnes, at Schmidt bl.a. er blevet biograferet i Korsgaard s. 360-361, *Dansk Idræt* s. 201-204 og: *Dansk Ingeniørforenings Afdeling for Nordjylland 1917-1942* s. 38-43. Schmidt har lavet en delvis selvbiografi: *Idrætsliv genoplevet i Erindringen* (DIFs årbog 1922).
 - 3) *Kampen om Kroppen* s. 361
 - 4) Schmidt var deltager på det tvtrækningshold der ved OL i Paris, 1900 blev stablet på benene af tilfældige danskere og svenskere, da det amerikanske hold udeblev fra finalen mod Frankrig. (Idrætshistorisk Årbog, 1988 s. 79)
 - 5) Schmidt har skrevet om idræt i bl.a. *Dagsavisen*, *Tiden*, *Morgenbladet*, *Politiken*, *Nationaltidende*, *Jyllandsposten*, *Aalborg Amtstidende*. Desuden i datidens idræstidskrifter
 - 6) DIFs arkiv findes på Rigsarkivet i København, hvor det har nr. 10.366. Til denne artikel er brugt pk 1-2 (forhandlingsprotokoller, repræsentantskab). Pk. 9-10 (forhandlingsprotokoller, bestyrelse). Pk. 26-31 (sekretariatets kopibøger). Pk. 37 (formandens kopibøger).
 - 7) *Idrættens forkæmper* s. 11
 - 8) R.10.366-pk.37-nr.37,54,60,91
 - 9) Symptomatisk herfor er en længere korrespondance med Københavns Athletklub om godtgørelse til medlemmer, der rejser til stævner og præsentation. (R.10.366-pk.26-nr.81,86,88,90,91)
 - 10) R.10.366-pk.26-fra nr.17 og frem.
 - 11) R.10.366-pk.1-nr.93-94
 - 12) Denne bog, der i sagens natur er håndskrevet, opbevares hos DIF i København.
 - 13) En gennemgang af navne og titler på de mænd der var direkte involveret bekræfter dette. Idrætshistorisk Årbog, 1989 s.139-140.
 - 14) *Mandighed og Sport* s. 64-84
 - 15) *Idrættens forkæmper* s. 6,18
 - 16) F.eks skrivelse til folketinget af 5.1.1901 (R.10.366-pk.26-nr.471-480)
 - 17) DIFs årbog 1922 (25 års jubilæum)
 - 18) De amatørregler, der her refereres til blev til på foranledning af „Dansk Sportstidende“, hvis redaktør Victor Hansen, den senere præsident for DIF, indkaldte til et møde i maj 1888. Ingen fra 1888, havde noget at gøre med den senere dannelse af Dansk-Amatør Union og Dansk Idræts-Forbund. Heller ikke Victor Hansen, der først blev involveret i DIF efter dannelsen i 1896. Der var i 1888, ingen interesse for at vedtage reglerne, men det første forsøg på at formulere amatørdefinition i Danmark kom til at lyde således:
Amatør er enhver, som driver Sporten alene for sin Fornøjelse, og som ikke søger Erhverv eller tilsigter eller nyder nogen pekuniær Fordel ved Udvølsen af sin Sport.
En amatør kan kun med Tilladelse af den i paragraf 6 nævnte Komité konkurrere mod Professionals, da han ellers fortaber sine Rettigheder som Amatør.
Denne sidstnævnte Bestemmelse gælder dog ikke for Boldspilletets Vedkommende. (Dansk Idræt s. 40-41)
- 19) R.10.366-pk.1-s. 4
 - 20) R.10.366-pk.1-s.14-15. Lovene findes trykt i deres indlegelige form som bilag til s. 15
 - 21) Interessant er det, at sportsgruppen „Gymnastik, Vaabenøvelser og Skydning“ synes kreeret til at matche aktiviteterne i De Danske Skytteforeninger, der dog ikke var repræsenteret ved mødet. Det var de trods indbydelse heller ikke ved DIFs dannelse i 1896, hvor der i de første love ligeledes opereres med aktiviteterne gymnastik, våbenøvelser og skydning. Hverken våbenøvelser eller skydning blev dog repræsenteret i DIFs første bestyrelse. Alt i alt ser det imidlertid ud til at først Dansk Amatør-Union og senere DIF havde forhåbninger om at inddrage De Danske Skytteforeninger og/eller deres aktiviteter i organisationen.
 - 22) R.10.366-pk.1-s. 14
 - 23) R.10.366-pk.1-s. 16
 - 24) R.10.366-pk.1-s. 19 (bilag)
 - 25) som note 24
 - 26) R.10.366-pk.1-s. 19-21
 - 27) R.10.366-pk.1-s. 23
 - 28) R.10.366-pk.1-s. 22-25
 - 29) Forløbet af det konstituerende møde: R.10.366-pk.1-s.24-29
 - 30) Den første provinsrepræsentant, der dukkede op ved et repræsentantskabsmøde i DIF var Oluf Jensen fra Nykøbing Falster Roklub i januar 1898.
 - 31) R.10.366-pk.1-s. 30
 - 32) R.10.366-pk.1-s. 29
 - 33) R.10.366-pk.1-s. 47
 - 34) R.10.366-pk.1-s. 56
 - 35) *Dansk Idræt* s. 279-281 samt R.10.366-pk.1-s. 58-66
 - 36) I 1978 blev betalt fodbold tilladt af DIF.
 - 37) Af debatten på repræsentantskabsmødet, oktober 1900 fremgår det tydeligt, at det er den nye paragraf 17, der især anfægtes af DBU. I denne paragraf hedder det bl.a. at DIFs bestyrelse efter indstilling fra amatør- og ordensudvalget kan udelukke en idrætsmand, idrætsklub eller et forbundsmedlem, der ved sin optræden overfor DIF eller dets institutioner uberettiget krænk eller tilsidesætter de hensyn, som forbundet kan kræve af sine medlemmer
En sådan krænkelse kunne finde sted ved offentligt at angribe eller modarbejde forbundet, dets institutioner eller bestyrelse. (R.10.366-pk.2-s.11 og 13)
 - 38) R.10.366-pk.2-s. 171-173

- 39) R.10.366-pk.10-s. 108
- 40) „Ikke Amatører bør være udelukkede fra at kunne deltage i Konkurrencer for Amatører.“ Detsamme gjaldt naturligvis professionals, men de kunne heller ikke være medlemmer af bestyrelser og „udøve Stemmeret ved Behandling af Spørgsmaal vedrørende Idrætten“. (R.10.366-pk.2-s. 170A, bilag s. 4)
- 41) R.10.366-pk.2.-bilag til s. 156A
- 42) R.10.366-pk.2-s. 156A
- 43) *Dansk Idræt* s. 176-181
- 44) R.10.366-pk.2-s. 171
- 45) *Dansk Idræt* s. 142
- 46) R.10.366-pk.1-s. 131-137
- 47) R.10.366-pk.2-s. 198,bilag
- 48) R.10.366-pk.2-s. 186
- 49) R.10.366-pk.2-s. 91-92
- 50) R.10.366-pk.2-s. 79
- 51) R.10.366-pk.26-nr.27,36
- 52) R.10.366-pk.26-s. 90-91
- 53) R.10.366-pk.26-s. 218-227
- 54) R.10.366-pk.2-s. 7
- 55) R.10.366-pk.2-s. 118A, bilag III
- 56) *Idrættens forkæmper* s. 14-15
- 57) R.10.366-pk.1-s. 26
- 58) R.10.366-pk.1-s. 93-95
- 59) R.10.366-pk.1-s. 117
- 60) *Dansk Idræt* s. 178-181
- 61) Bankassistent Johs. Forchammer 1896-1897 og Holger Forchammer, der var formand fra 1897-1899 er de eneste i DIFs topledelse indtil Leo Frederiksen i 1931 bliver næstformand.
- 62) På følgende repræsentantskabsmøder var DBU ikke repræsenteret. Den 29.10.1911, 20.4.1912, 27.10.1912, 26.10.1913, 31.10.1915 og 29.4.1917. Ved en række andre kom kun en repræsentant, der som oftest ifølge referaterne slet ikke deltog i debatterne.
- 63) R.10.366-pk.1-s. 117-118.
- 64) R.10.366-pk.26-s.179-180
- 65) Eksemplerne er talrige. Se f.eks. forrige noter
- 66) *Kampen om kroppen* s.117-118
- 67) Ledere fra arbejderklassen var i det omfang, de selv kom fra arbejderklassen, særdeles dårligt repræsenteret i DIFs øverste ledelse. I DIF forretningsudvalg var der før 1925 overhovedet ingen repræsentanter fra arbejderklassen. I den valgte bestyrelse, var der i samme periode kun sprøjtefører Jacobsen, der repræsenterede boksningen. Arbejdernes tilstedeværelse eller mangel på samme i DIFs øverste ledelse kan iøvrigt sammenlignes med kvindernes. Disse fik dog i 1921 indvalgt tre menige bestyrelsesmedlemmer. (se også Idrættshistorisk årbog 1989 s.139-141)
- 68) Repræsentantskabsmøderne juli 1898 og 1899 samt maj 1900 var ikke beslutningsdygtige. Andre i samme periode var det kun med nød og næppe. (R.10.366-bd.1-s. 102,116 og bd.2 s. 7)
- 69) *Dansk Idræt* s. 293, bd.II s. 28 og 43

Litteraturliste:

- Bonde, Hans: *Mandighed og sport*. Odense Universitetsforlag 1991.
- Dansk Idrættshistorisk forening, Årbog 1988. Jørgensen, Per: *Da Courbertin kom i avisen*. s. 74-90. DUO, 1988
- Dansk Idrættshistorisk forening, Årbog 1989. Jørgensen, Per: *Den frivillige, ulønnede leder - en undersøgelse af DIFs ledelseshistorie* . s. 131-150. DOU, 1989
- Korsgaard, Ove: *Kampen om kroppen*. København, 1982.
- Sander, Herbert: *Dansk Idræt gennem 50 år*. København, 1946.
- Schmidt, Eugen: *Idrættens forkæmper*. SIFA, Aalborg, 1981.

